

стратегічних галузях економіки під час приватизації об'єктів цих галузей має спиратися на програми розвитку таких галузей; передбачати здійснення приватизації підприємств, діяльність яких має суттєвий вплив на функціонування відповідної стратегічної галузі економіки, за індивідуальними планами, з визначенням особливих умов приватизації (залучення портфельних інвесторів, визначена глибина продажу); враховувати залучення іноземного капіталу у стратегічні галузі економіки на рівні, що не перевищує небезпечний для економічної незалежності України; удосконалити систему управління об'єктами державної власності з метою створення сприятливих умов для залучення ефективних інвесторів та підвищення конкурентоспроможності.

Удосконалення процедур приватизації державного майна має відбуватися за такими принципами: плановість, ефективність, відповідальність та згідно вище названої концепції має здійснюватися через: удосконалення порядку корпоратизації підприємств; особливий порядок приватизації стратегічних підприємств з метою недопущення монополізації відповідних ринків; погодження умов приватизації стратегічних підприємств відповідними рішеннями Уряду та їх обговорення на громадських слуханнях; спрощення порядку приватизації непривабливих об'єктів; запровадження порядку відчуження надлишкового нерухомого майна, закріпленого за державними підприємствами, виключно через органи приватизації з поверненням їм отриманих коштів; підвищення відповідальності учасників процесу за дії, пов'язані з оцінюванням державного майна (врахування вартості інтелектуальної власності, земельних ділянок тощо).

Висновки. Підсумовуючи огляд окремих елементів організаційного механізму приватизаційних процесів в Україні, маємо констатувати, що:

– фактичні цілі, завдання приватизаційних процесів з 2000 по 2010 рр. визначалися і реалізувалися насамперед відповідно до норм спеціального бюджетного законодавства, а потім відповідно до спеціального законодавства з питань приватизації, хоча мало б бути навпаки;

– відсутність на етапі з 2002 по 2011 рр. загальної стратегії реформування власності (оформленої відповідним законодавчим актом) призвело до необхідності підлагодження приватизаційних механізмів відповідно до фінансових цілей, що вирішуються Урядом на конкретному етапі правового та економічного розвитку країни;

– сформована сучасна Концепція реформування відносин власності в країні, яка визначає загальнонаціональні цілі, конкретні завдання та задачі, що мають вирішуватися відповідними органами державної влади та управління, та конкретні організаційні механізми приватизаційних процесів;

– очікуваними результатами реалізації концептуально нової Програми є: забезпечення завершення приватизації, як проекту реформ трансформації власності,

перехід до процесу продажу державних об'єктів як функції управління, оптимізація державного сектору економіки, формування ринково-орієнтованого державного комплексу, спроможного забезпечити виконання державою своїх функцій, забезпечення проведення економічних реформ, спрямованих на економічне зростання в Україні.

Список джерел

1. Чететов М.В. Основи економіки та організації приватизації в Україні : навчальний посібник / М.В. Чететов, Видавничий дім "ІНЖЕК", 2004 р., 802 с.
2. Постанова Верховної Ради УРСР «Про затвердження Програми надзвичайних заходів щодо стабілізації економіки України та виводу її із кризового стану» від 03.07.91 р. №291-ХІІ.
3. Постанова Верховної Ради УРСР «Про захист суверенних прав власності Української РСР» від 29.11.90 р. №506-ХІІ.
4. Постанова Верховної Ради України №1767-ХІІ від 31.10.1991 р. «Про Концепцію роздержавлення і приватизації підприємств, землі та житлового фонду».
5. Закон України «Про приватизацію державного майна» від 04.03.1992 р. № 2163- XII із змінами та доповненнями.
6. Закон України «Про державну програму приватизації на 1997 рік» від 03.06.1997 р. №294/97-ВР.
7. Закон України «Про державну програму приватизації на 1998 рік» від 12.02.1998 р. №124/98-ВР.
8. Указ Президента України «Про державну програму приватизації на 1998 рік» від 21.01.1998 р. №40/98.
9. Закон України «Про затвердження Державної програми приватизації на 2000-2002 роки» від 18.05.2000р. № 1723-III.
10. Бюджетний Кодекс України, прийнятий Законом України від 08.07.2010 р. № 2456-VI.
11. Чететов М.В. Бюджетний менеджмент: Навч. пос. у 2 т. / М.В. Чететов, Н.Ф. Чететова, А.Ю. Бережна. – Х.: Видавничий дім «ІНЖЕК», 2004. – 1000 с.
12. <http://www.spfu.gov.ua>.
13. <http://www.me.gov.ua>.
14. <http://www.minfin.gov.ua>.
15. Закон України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» від 26.12.2008 р. №835-VI.
16. Закон України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» від 27.04.2010 р. №2154-VI.
17. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про забезпечення національних інтересів і національної безпеки у сфері приватизації та концептуальні засади їх реалізації» від 06.03.2008 р. №200/2008.
18. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» від 02.06.2010 р., Комітет з економічних реформ при Президентові України.
19. Закон України «Про Державну програму приватизації на 2012-2014 роки» від 13.01.2012 р. №4335-VI.

В. Борејко

академік АЕН України
м. Рівне

РОЛЬ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ У РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Вступ. Після відносно стабільного, хоча і невисокого, зростання валового внутрішнього продукту (ВВП) України у 2010–2011 роках в I кварталі 2012 року знову

намітився економічний спад. Так, в цьому кварталі темпи зростання ВВП порівняно з відповідним періодом 2011 року склали всього 101,8 %, а порівняно з IV квар-

талом 2011 року – 99,7 %. При цьому, як і в IV кварталі 2008 року вітчизняні урядовці пояснюють рецесію, що намічається, зовнішніми впливами, а саме зниженням попиту на світових ринках на металургійну та хімічну продукцію. Водночас індекс зростання виробництва промислової продукції у I кварталі 2012 року до відповідного періоду попереднього року склав всього 100,9 %. Отже, розвиток промислового комплексу України безпосередньо залежить від попиту на його продукцію на міжнародних ринках, а тому він не здатен згладжувати у своїй країні хвилі світових циклічних коливань та забезпечувати стабільний розвиток національної економіки. За таких умов виникає необхідність дослідження структурних змін, які відбулися у вітчизняній промисловості за двадцять останніх років, та їх вплив на соціально-економічний розвиток країни.

Аналіз останніх досліджень. Тенденції до зниження ролі промислового комплексу в національній економіці спостерігаються в Україні з дев'яностих років XX століття, що викликає стурбованість у вітчизняних науковців. Так, на думку Б. Данилишина та В. Чижової: «Різке скорочення в останні роки інвестицій передусім у реальний сектор економіки країни, призвело до загрозливого зниження виробництва високотехнологічної продукції (в першу чергу промислової. – Автор), що є наслідком суперечностей, які виникли в процесі реформування економіки і перешкоджають досягненню цілей інноваційного розвитку» [1, с. 7]. І хоча зазначений висновок був зроблений ще у 2004 році, він залишається актуальним і сьогодні.

На негативних змінах у структурі вітчизняного промислового комплексу наголошує увагу також В. Геєць: «То, що склалося в структурі промислового виробництва України, можна визначити як подальше загострення структурної деформації, причому фактори, які це обумовили, не вичерпали свого негативного впливу і зараз» [2, с. 58]. При цьому, як відмічають М. Якубовський, В. Новицький та Ю. Кіндзерський: «Більш як 2/3 загального обсягу промислової продукції припадає на галузі, що виробляють сировину, матеріали та енергетичні ресурси, тобто продукцію проміжного споживання, яка до того ж має високу енерго- і матеріаломісткість і низьку ефективність щодо створення валової доданої вартості» [3, с. 6-7].

Натомість на думку В. Мельника: «Запорукою успішного розвитку економіки країни є піднесення власного промислового виробництва, адже виробництво забезпечує різноманітні блага, які становлять необхідні умови життя і розвитку людського суспільства на будь-якому історичному щаблі його існування» [4, с. 44].

Однак, незважаючи на загальне розуміння провідної ролі промислового комплексу в економіці будь-якої високорозвиненої країни, в Україні не створені пріоритетні умови для його розвитку. Наведене вимагає нових наукових досліджень зазначеної проблеми та розроблення заходів для стимулювання освоєння та виробництва високотехнологічної промислової продукції.

Постановка завдання. Враховуючи зазначене, метою даної статті є дослідження структурних змін в промисловому комплексі України за останні двадцять років та їх вплив на розвиток національної економіки і розроблення заходів для підвищення інноваційного рівня промисловості.

Відповідно до визначеної мети в статті передбачається вирішити такі завдання:

– оцінити роль промисловості у відновленні, функціонуванні та піднесенні економічно розвинутих країн світу;

– дослідити структурні зміни, які відбулися в промисловому комплексі України за останні двадцять років та їх вплив на розвиток національної економіки;

– запропонувати заходи для відновлення промислового потенціалу України.

Результати досліджень. Для стабільного соціально-економічного розвитку будь-якої країни важливо забезпечити динамічне функціонування кожної галузі. Однак, для країн, які не багаті на мінеральні ресурси, пріоритетом виступає промисловий комплекс. Тому, більшість країн використовують його можливості для відновлення національних економік та виходу на провідні позиції в світі. Це обумовлено тим, що на промислових підприємствах сконцентровано більшість високотехнологічних основних засобів країни, використовуються новітні технології та працюють найбільш кваліфіковані інженерні та робочі кадри.

Враховуючи зазначене, країни, які були переможені у Другій світовій війні, спираючись на можливості промисловості торували свій шлях до групи світових економічних лідерів. Так, наприклад, той короткий строк за який Західна Німеччина із зруйнованої країни перетворилася у високо розвинуту індустріальну державу, дозволяє говорити про західнонімецьке «економічне чудо» [5, с. 8].

При цьому, у загальному виді німецьке «економічне чудо» можна пояснити всеосяжним державним стимулюванням експорту і орієнтацією підприємств на постійне підвищення якості та оновлення продукції. Устремління ФРН до завоювання нових ринків, створення новітніх видів продукції та наповнення новим науково-технічним і технологічним змістом традиційних виробів зумовлювало постійне збільшення витрат держави на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки. Експорт ФРН переважно становлять готові вироби, на них припадає майже 90 % вартості експорту. В основному це продукція машинобудування, хімічної промисловості, металургії, суднобудування, електро-ної й електротехнічної промисловості та транспортного машинобудування. Таких успіхів економіка ФРН досягнула за рахунок державної підтримки та стимулювання експорту, що здійснювалося за рахунок грамотної кредитної політики та страхування ризиків експортерів промислової продукції [5, с. 10–12].

Таким чином, стимулювання експорту і підвищення якості промислової продукції в Німеччині здійснюється на державному рівні та є основою успішної економічної політики країни.

Промислове виробництво в Італії у кінці 1945 року знизлося до ¼ показника, досягнутого в передвоєнні роки. Тому, для відновлення національної економіки країна вдалася до відкриття італійського ринку для світового капіталістичного ринку; створення в країні економіки масового виробництва, яка передбачала випуск продукції з мінімальними затратами та пріоритетного надання запозичених за планом Маршалла коштів експортерам промислової продукції. Завдяки цьому італійський машинобудівний комплекс протягом трьох років витіснив текстильну галузь з позиції основного експортера [6, с. 33–34].

Період з 1954 по 1962 рік називають в Італії періодом «чудес». У ці роки Італія прикладала додаткові зусилля для збільшення експорту. Для цього використовувалися заходи з прямого (відміна або скорочення податків для підприємств-експортерів, державне фінансування закупівель сировини та освоєння передових технологій) і непрямого (створення умов для більш повного використання переваг робочої сили) стимулю-

вання експорту. Це дозволило Італії до 1958 року забезпечити позитивне сальдо платіжного балансу, а в 1972 році довести долю експорту в обробній промисловості до 50%.

Таким чином, Італія протягом 14 років (з 1945 по 1959 рік) завдяки підтримці промислових підприємств і виваженої, експортоорієнтованій економічній політиці забезпечила створення передумов для стабільного розвитку країни на майбутні десятиліття та входження її в коло найрозвинутіших країн світу [6, с. 53].

Японія зазнала величезних збитків під час II світової війни. Загальні збитки від фізичного знищення майже в 2 рази перевищували весь валовий національний дохід за 1948/1949 фінансовий рік. Проте за рахунок щорічного зростання в післявоєнні роки зі швидкістю 10-12% японська економіка вже у сімдесяті роки ХХ століття вийшла на друге місце в світі. Якщо у довоєнні роки Японія в основному розвивала легку промисловість, у тому числі текстильну, то після війни акцент був зроблений на важку, електротехнічну і хімічну промисловість.

Це дозволило Японії зайняти провідне місце на ринку високотехнологічної продукції: 90% світової продукції інтегральних схем потужністю 256 кілобайт виробляється в Японії, понад ½ світового парку електронних систем автоматизованого проектування використовується в Японії. Японія – найбільший у світі виробник телевізорів, радіо, кіно- і фотокамер, суден і швейних машин. Вона серед провідних країн з виробництва сталі й автомобілів. При цьому, японська економіка постійно орієнтувалася на інновації, що дозволило їй удосконалити процеси виробництва, отримати нові товари, впровадити нові індустрії, модернізувати транспорт [7, с. 11].

З другої половини 70-х – початку 80-х років ХХ століття в економічному розвитку Японії відбулися суттєві зміни: орієнтація на важку і хімічну промисловість була замінена на розвиток складальних, обробних виробництв і сфери послуг, що дозволило за 10 років знизити енергомісткість продукції на 30%, матеріаломісткість – на 40% [7, с. 17].

Завдяки впровадженню заходів нинішнім японська економіка орієнтується на експорт високотехнологічної продукції: 99% експорту становить продукція обробної промисловості, при цьому майже 75% - машини, обладнання і транспортні засоби. При цьому, експерти відводять головну роль у стрімкому зростанні експортної торгівлі індустріальній політиці Уряду [7, с. 29].

У контексті зазначеного, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що програми відродження та розвитку країн, які досягли економічних успіхів та сьогодні входять до групи світових лідерів базувалися на поєднанні таких засад:

- пріоритетному фінансуванні визначальних для національних економік галузей, які слугували своєрідним «локомотивом» для всієї економіки;
- орієнтації на збільшення експорту, з наданням переваг наукомістким галузям та промисловій продукції з максимальним ступенем переробки;
- державному регулюванні розвитку національних економік, із захистом інтересів національних виробників та експортерів.

Примірявши зазначені засади до економіки України, слід відмітити що стабілізаційним факторам у нашій країні не було приділено достатньої уваги. Так, український експорт не має сталої тенденції до зростання, носить сировинний характер, а держава постійними затримками з поверненням податку на додану вартість створює додаткові труднощі для експортоорієнтованих галузей та підприємств. Державні бюджети

України носять розпорошений, антиінноваційний характер, через що Україна поступово втрачає свої лідируючі позиції в таких галузях, як літакобудування, суднобудування, радіоелектроніка та інших.

Через відсутність достатнього фінансування наукових та науково-дослідних установ в Україні спостерігається постійний відтік наукових кадрів, а через не завжди обґрунтоване нарощування кількості приватних вищих навчальних закладів падає рівень та нівелюється вища освіта. При відсутності достатньої кількості власних сировинних запасів та гострому дефіциті енергоносіїв впровадженню імпортозамінних технологій і зменшенню енергомісткості промислової продукції та національного ВВП практично не приділяється уваги.

Як наслідок, в результаті неефективної державної політики, український промисловий комплекс втрачає провідну роль в національній економіці, яку він займав у радянські часи. Так, якщо у 1990 році на валову додану вартість промисловості припадало 36,0% валової доданої вартості економіки України, то в 2010 році цей показник знизився до 27,6%. Аналогічно, випуск промислової продукції в загальному обсязі випуску продукції економікою України знизився з 50,7% у 1990 році до 43,5% – у 2010 році. Але найбільш суттєво за двадцять досліджуваних роки в економіці України знизилася частка основних засобів: з 32,4 до 16,6%, або майже вдвічі (табл. 1).

Таблиця 1

Частка промисловості в економіці України у 1990–2010 роках, % [8, 9]

Показники	Роки				
	1990	1995	2000	2005	2010
Валова додана вартість промисловості в загальному обсязі валової доданої вартості економіки України	36,0	34,6	31,4	30,9	27,6
Основні засоби промисловості в економіці України	32,4	31,5	34,4	35,9	16,6
Випуск промислової продукції в загальному обсязі випуску продукції економікою України	50,7	47,4	47,0	47,8	43,5

Відповідно, недостатня технічна забезпеченість галузі не дозволяє вітчизняному промислому комплексу своєчасно оновлювати і випускати високотехнологічну продукцію. Тому, протягом 1990–2010 років в загальному обсязі випуску продукції промисловістю частка продукції добувної промисловості зросла з 5,7 до 11,6%, виробництва та розподілення електроенергії, газу та води – з 3,2 до 10,4%, тоді як частка переробної промисловості знизилася з 91,1 до 78,0% (табл. 2).

Ще гірша ситуація з реалізацією виробленої в Україні продукції. Наприклад, у 2010 році частка реалізації електроенергії газу та води у загальному обсязі продукції реалізованої вітчизняним промисловим комплексом складала 21,3%, добувної промисловості – 10,1%, тоді як продукції машинобудування – 10,9% (в 1990 році – 30,7%), а легкої промисловості – 0,8% (в 1990 році – 10,8%). При цьому, тільки з 2008 по 2010 рік частка реалізованої продукції машинобудування знизилася на 22,0% [9, 10].

Слід, також, акцентувати увагу на тому факті, що протягом 1990-1995 років виробництво в Україні електроенергії та продукції добувної промисловості (вугілля, нафти та газу) знизилося не більше ніж на 50%, а протягом 1995-2010 років знаходилося практично на одному рівні (табл. 3).

Таблиця 2

Частка окремих видів продукції у промисловому комплексі України у 1990–2010 роках, % [8-10]

Показники	Роки				
	1990	1994	2001	2005	2010
Випуск продукції добувної промисловості в загальному обсязі випуску продукції промисловістю	5,7	11,2	10,4	8,6	11,6
Випуск продукції переробної промисловості в загальному обсязі випуску продукції промисловістю	91,1	77,3	77,1	83,7	78,0
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води у в загальному обсязі випуску продукції промисловістю	3,2	11,5	12,5	7,7	10,4

Таблиця 3

Виробництво окремих видів промислової продукції у 1990–2010 роках, [8, 9]

Продукція	Роки				
	1990	1995	2000	2005	2010
Електроенергія, млрд. кВт. год.	298,5	194,0	171,4	186,1	188,8
Вугілля готове, млн. т	-	57,0*	62,4	60,4	55,0
Нафта (включаючи газовий конденсат), млн. т	5,3	4,1	3,7	4,4	3,6
Газ натуральний, млрд. м ³	28,1	18,2	17,9	20,8	20,5
Руди і концентрати залізни неагломеровані, млн. т	105	50,7	55,9	69,5	78,5
Чавун, млн. т	44,9	18,0	25,7	30,7	27,4
Сталь без напівфабрикатів, отриманих безперервним литтям, млн. т	48,5	18,7	25,8	27,9	17,5
Напівфабрикати, отримані безперервним литтям, млн. т	4,1	3,6	6,0	11,4	15,8
Труби з чорних металів, млн. т	6,5	1,6	1,7	2,4	2,0
Кислота сірчана, тис. т	5011	1593	1036	1606	1296
Добрива азотні мінеральні чи хімічні, тис. т	3022	1871	2202	2633	2285
Трактори для сільського та лісового господарства, тис. шт.	106	10,4	4,0	5,5	5,2
Сівалки, тис. шт.	57,1	1,5	2,0	11,3	3,8
Автомобілі легкові, тис. шт.	156	58,7	17,1	192	75,3
Автобуси, тис. шт.	12,6	2,2	3,5	4,7	2,7
Машини пральні, тис. шт.	788	213	125	322	167
Лампи електричні, млн. шт.	411	195	170	254	197
Телевізори, тис. шт.	3774	315	62,4	651	69,3
Велосипеди, тис. шт.	1984	127	19,4	312	111

* – в 1996 році, «-» – дані відсутні

Щодо виробництва металопродукції (чавуну, сталі, напівфабрикатів та труб) то протягом 1990–1995 років воно знизилося більш ніж вдвічі, проте в наступні роки (крім періоду економічної кризи – 2008–2010 роки) стабільно зросло. Так, наприклад, у 2005 році виробництво чавуну порівняно з 1995 роком зросло в 1,7

рази, сталі та труб – в 1,5 рази, напівфабрикатів – 3,2 рази. В 1,4 рази протягом 1995–2005 років зросло, також, виробництво в Україні мінеральних добрив.

В 2010 післякризовому році економіці України не вдалося повністю відновити виробництво на до кризовому рівні метало- та хімічної продукції, однак відставання, як правило, не перевищувало 20%.

Значно гіршою протягом двох останніх десятиліть була ситуація в Україні з виробництвом продукції машинобудування. Так, в 2010 році вітчизняним промисловим комплексом було вироблено тракторів для сільського та лісового господарства в 20 разів, сівалок – в 15 разів, автобусів – в 5 разів, телевізорів – в 54 рази, велосипедів – у 18 разів, машин пральних – в 5 разів, автомобілів легкових та ламп електричних – в 2 рази менше ніж в 1990 році. При цьому, слід наголосити, що легкові автомобілі в Україні в основному не виробляються а збираються із південнокорейських комплектуючих.

Таким чином, якщо так буде продовжуватися і далі, то через наступні два десятиліття промисловий комплекс України залишиться без таких галузей як машинобудування та легка промисловість. Натомість складну промислову та побутову техніку Україна імпортуватиме з економічно більш розвинутих країн, поставляючи їм сировину, матеріали, мінеральні добрива та хімічну продукцію.

Проте, зниження технологічного рівня продукції промислового комплексу не тільки загрожуює повному витісненню українських переробних підприємств з міжнародних ринків, а й негативно відображається на роботі інших галузей та зайнятості населення. Так, знос основних засобів в цілому в національній економіці складає 60 %, промисловості – 61,8% (в т. ч. переробної промисловості – 64,09%), а на транспорті та зв'язку – 83,9%. Парк тракторів в сільському господарстві за двадцять досліджуваних років знизився з 495 до 151 тис. шт. (в 3,3 рази), зернозбиральних комбайнів – з 107 до 33 тис. шт. (в 3,2 рази), вантажних автомобілів – з 296 до 104 тис. шт. (в 2,8 рази). Якщо в 1990 році в промисловому комплексі України працювало 7,8 млн. чоловік, 2000 році – 4,6 млн. чол., то в 2010 році – тільки 3,5 млн. чоловік, або в 2,2 рази менше ніж у 1990 році [9].

Отже, спираючись на результати вище проведеного дослідження, слід зазначити, що забезпечити динамічний розвиток окремих галузей та національної економіки України в цілому можна тільки шляхом оновлення технічного та технологічного рівня промислової продукції. При чому, буде потрібний певний час та значні фінансові ресурси для того щоб оновлена продукція попала до підприємств різних галузей, в першу чергу, переробної промисловості та сільського господарства.

Однак, враховуючи, що альтернативи зазначеному шляху розвитку національної економіки немає, державі необхідно передбачити заходи для забезпечення пріоритетного розвитку промислового комплексу, які повинні включати:

– звільнення від оподаткування податком на додану вартість та податком на прибуток підприємств доходу отриманого при виробництві промислової продукції, яка відповідає кращим світовим аналогам;

– надання безвідсоткових кредитів підприємствам для закупівлі кращих новітніх закордонних технологій та техніки для заміни зношених основних засобів;

– державну фінансову підтримку вітчизняних наукових та науково-дослідних установ, які спеціалізуються на розробленні конструкторської та технологічної документації, а також дослідних зразків нових видів прогресивної промислової та побутової продукції;

– законодавче закріплення відсотка видаткової частини державного бюджету, який держава щорічно повинна направляти на фінансування інноваційних програм з оновлення промислової продукції та впровадження новітніх технологій.

Висновки. Будівельна галузь, яка створює робочі місця в інших секторах, є важливим індикатором розвитку національного господарства. Це дозволяє, через дослідження тенденцій, що відбуваються в будівництві, спрогнозувати перспективи функціонування економіки країни на наступні 1,5-2 роки. Важливу роль в розвитку національного господарства відіграють внутрішні та зовнішні інвестиції. Тому, для відновлення економічного зростання, Україні необхідно впровадити заходи для створення сприятливого середовища для залучення інвестицій та направлення їх в будівельну галузь і на фінансування капіталомістких виробництв.

Звичайно, будівельна галузь не здатна вирішити всі проблеми національної економіки, однак, вона спроможна надати поштовх для її відродження.

Список джерел

1. Данилишин Б. Науково-інноваційне забезпечення сталого економічного розвитку України / Б. Данилишин, В. Чижова // Економіка України. – 2004. – № 3. – С. 4-10.
2. Геєц В.М. Проблемность структурных трансформаций экономики стран с развивающимися рынками / В.М. Геєц // Економіка і прогнозування. – 2009. – №1. – С. 54–69.
3. Якубовський М. Концептуальні основи стратегії розвитку промисловості України на період до 2017 року / М. Якубовський, В. Новицький, Ю. Кіндзерський // Економіка України. – 2007. – № 11. – С. 4–20.
4. Мельник В.М. Влияние бюджетно-податкового регулювання на розвиток промислового виробництва в Україні / В.М. Мельник, Г.С. Мельничук // Фінанси України. – 2008. – С. 44–52.
5. ФРГ / Отв. ред. Г.А. Буланов. – М.: Международные отношения, 1990. – 128 с.
6. Спессо Р. Итальянская экономика с послевоенных лет до наших дней / Р. Спессо. – М.: Мысль, 1984. – 118 с.
7. Эти невероятные японцы / Под ред. Кузьмина И.А. – М.: ФОЗБ, 1992. – 208 с.
8. Статистичний щорічник України за 2008 рік, К.: Державне підприємство: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2009. – 566 с.
9. www.ukrstat.gov.ua/
10. Статистичний щорічник України за 1994 рік / Міністерство статистики України: Відповідальний за випуск В.В. Савченко. – К.: Техніка, 1995. – 519 с.

А. Бузни

А. Карлова

г. Симферополь

О СОПРЯЖЁННОЙ МОДЕЛИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

Обоснование проблемы. При написании статьи в качестве исходной позиции были взяты два в какой-то мере уже аксиоматичных постулата: первый – в различных рейтингах авторитетных экспертных организаций Украина по значимым параметрам социально-экономического развития находится в конце сотни анализируемых стран, а то и за её пределами; и второй – лидерами в этих рейтингах оказываются страны, чья политика экономического развития опирается главным образом на интеллектуальный ресурс, на ускоренное освоение результатов научных исследований путём инновационной деятельности. Во многом благодаря активной инновационной политике США, отодвинув Великобританию, заняла в прошлом веке позицию мирового лидера в экономике. Затем на этой же основе был феномен «японского чуда», а ныне можно говорить и о «китайском чуде».

Незавидное позиционирование Украины в ареале мирового сообщества нельзя считать объективно исторически сложившимся, поскольку в относительно недавнем прошлом она в справочных изданиях определялась индустриально-аграрной (энциклопедия Брокгауза-Ефрона) страной с высоким природно-ресурсным и интеллектуальным потенциалом и занимала утраченные к настоящему времени лидирующие позиции на мировом рынке по экспорту ряда видов сельскохозяйственной и промышленной продукции. В настоящее время в результате прошедшей в стране системного кризиса в стране деиндустриализации экономики Украина относится уже к аграрным развивающимся странам и возвращается к использованию в качестве энергоресурсов угля, становясь сырьевым периферийным государством Европы. Одной из главных причин сложившейся ситуации следует называть фактическое снижение внимания государства к

научно-техническому прогрессу, темпы развития которого в мировой экономике всё ускоряются, рассмотрение чего и является целью данной статьи.

Анализ публикаций. При работе над материалом авторы исходили из циклической парадигмы коэволюционного социально-экономического развития как процесса последовательной смены технологических укладов, основанного в частности на теории волнового развития Н.Д. Кондратьева [1], в которой раскрыты законы циклической динамики, рассмотрены большие циклы экономической конъюнктуры. Ей предшествовали работы К. Жюгляра и К. Маркса (промышленные средние циклы), Х. Кларка, У. Девонса (взаимосвязь экономических циклов с циклами солнечной активности), У.К. Митчела (один из первых исследователей циклических явлений в экономике), Ван Гельдерена, Дж. Китчина (малые финансово-экономические циклы), В. Крама (финансовые циклы), М. Туган-Барановского (инвестиционный процесс), в которых раскрывалась сущность малых и средних, аграрных, финансово-экономических, промышленных, строительных и др. циклов. В последующих работах таких авторов как И. Шумпетер [2], Г. Менш [3], П. Сорокин, М. Хироока, С. Казнец (строительные циклы) [4], Д. Белл [5], Д.С. Львов [6], С.Ю. Глазьев (технологические цепи) [7], Л.И. Абалкин [8], В. Маевский, С. Меньшиков, Ю.В. Яковец [9], М.В. Ковальчук [10], А.А. Акаев [11], и др. развивались кондратьевские идеи длинных волн (К-волн), обосновывалась идея технологических этапов научно-технического развития, различные модели инновационного развития, раскрывается коэволюция научно-технических, экономических и образовательных циклов.

Результаты исследования. Не вдаваясь в теорию различных форм циклическости (маятника, круга, спирали, волн), отметим, что в определении циклов, начала